

**Funktionsrätt
Sverige**

**INGEN SKA
LÄMNAS
UTANFÖR**

Funktionsrätt Sveriges verksamhet under 2021

Bild på framsidan: När världens ledare skrev under Agenda 2030 med sina 17 Globala mål tog de ett viktigt löfte: att ingen ska lämnas utanför i arbetet för en hållbar värld. Det betyder att de mest utsatta ska nås först.

Form: Marre Ahlsén

© Funktionsrätt Sverige 2022

I år blev vi 50 förbund!

Under vår kongress i maj, blev fem nya förbund medlemmar i Funktionsrätt Sverige. Det känns fantastiskt stort- tänk vad vi kan åstadkomma tillsammans.

Även år 2021 har i övrigt präglats av coronapandemin. Hela vårt samhälle har kastats mellan dalar av sjunkande smitta och färre döda och nya toppar då vi återigen varit tvungna att förhålla oss till nya restriktioner. Det har gjort det ytterst svårt att planera verksamheten och vårt kansli har under större delen av året fortsatt med hemarbete och distansmöten. Den digitala mötestekniken har öppnat nya möjligheter för organisationen i form av tätare ordförandemöten, nya och fler kontakter och digitala webinarier med spännande innehåll och många åhörare. Redan 2020 påbörjade vi politiska webinarier utifrån vår rapport Respekt för rättigheter, som handlar om hur Sverige lever upp till FN:s funktionsrättskonvention och dessa har fortsatt även under detta år. I början på året anordnade vi också tre intressanta webinarier tillsammans med Statens medicinetiska råd, SMER, där konsekvenserna av pandemin för personer med funktionsnedsättning uppmärksammades.

I maj 2021 hölls vår kongress, denna gång digitalt och under mötet fattades beslut om verksamhetens prioriteringar för de kommande två åren. Kongressen beslutade även att rätten till jämlik hälsa även fortsättningsvis är vårt fokusområde, som även ligger till grund för vårt arbete inför riksdagsvalet 2022. Arbetet för jämlik hälsa måste omfatta hela livsperspektivet. Den som

har goda livsvillkor som tillgång till trygghet och rättvisa, adekvat skola och utbildning, en meningsfull fritid, trygg ekonomi och en plats på arbetsmarknaden kommer med större sannolikhet att ha möjlighet till goda levnadsvanor och en bättre hälsa.

Under året har vi fokuserat på rad intressepolitiska områden, men kanske ändå att situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning är den som fått störst utrymme. Reformeringen av Arbetsförmedlingen har inneburit stora försämringar i stödet till personer med funktionsnedsättning som söker arbete och inte minst till de som varit arbetslösa länge. Här ser vi akuta behov av förändringar som vi tillsammans med hela rörelsen formulerat i ett 73-punktsprogram för en inkluderande arbetsmarknad. Programmet överlämnades till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark i juni.

Nu ser jag fram emot valåret, och denna gång med ännu fler medlemsförbund. Med vår stora gemensamma erfarenhet, kunskap och vilja kommer vi att kunna skapa viktiga förändringar som leder till ett samhälle för alla.

Elisabeth Wallenius
ordförande

Foto: Linnea Bengtsson

Corona - en pandemi

Coronapandemins andra år påverkades precis som 2020 av omfattande restriktioner vars syfte var att minska spridningen av Covid-19 i Sverige. För Funktionsrätt Sverige internt innebar det att vi under hela året följde rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten. Det innebar bland annat hemarbete under alla årets månader förutom oktober och november. Möten som styrelsemöten, ordförandemöten, kongress, uppvaktningar och andra arbetsmöten genomfördes digitalt.

Vårt intressepolitiska arbete präglades både till form och innehåll av pandemin och dess olika konsekvenser. Vi hade under hela året en nära kontakt med våra 49 medlemsförbund för att få en tydlig bild av hur de som förbund och deras enskilda medlemmar drabbades. Den dialogen var en viktig grund i vårt intressepolitiska arbete då pandemin har påverkat alla de intressepolitiska områden som vi är verksamma inom.

Rapporten Respekt för rättigheter?

I början av 2020 var efterfrågan stor på rapporten "Respekt för rättigheter?" som lanserats den 3 december 2019. Fler än 110 organisationer stod bakom rapporten om civilsamhällets granskning av hur Sverige lever upp till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Ännu fler ville veta mer om rekommendationerna för att kunna genomföra rättigheterna. Under året har vi föreläst om rapporten för flera länsstyrelser och organisationer. Vi har lämnat över rapporten till ministrar, riksdagsledamöter, myndigheter och andra beslutsfattare.

Rapporten används löpande i remissvar, skrivelser och sociala medier. Vi uppmanar fler organisationer att göra detsamma och använda sig av rapporten som ger oss en gemensam grund för att hävda funktionsrätt inom alla politikområden.

Kampanjsidan om Respekt för rättigheter lanserades 14 september 2020. Där finns möjlighet att läsa olika delar av rapporten och ta aktiv ställning genom att ställa sig bakom rekommendationerna.

www.respektförrättigheter.se

Webbinarier med politiker om Respekt för rättigheter

Redan i början av 2020 inledde Funktionsrätt Sverige en webinarier serie för att sprida rapporten Respekt för rättigheter med 134 rekommendationer från civilsamhällets granskning av hur Sverige lever upp till

konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Under 2021 bjöd vi in politiker för att diskutera några av rekommendationerna i rapporten.

I april diskuterade vi olikheter över landet

med nationella samordnaren för Agenda 2030 Gabriel Wikström och Carola Gunnarsson, vice ordförande för SKR. Det följdes av en presentation och debatt om det fria skolvalet som inte gäller alla, med fyra riksdagsledamöter från utbildningsutskottet.

I september inledde vi med webinarium om brister i skyddet mot diskriminering, där ansvariga statsrådet Märta Stenevi medverkade. Det följdes av ytterligare en debatt med sex riksdagsledamöter. Denna gång var temat tillgång till rehabilitering, habilitering och hjälpmedel.

Sjukförsäkringen var fokus för webinariet i oktober. Webinariet inleddes med en hälsning från socialförsäkringsminister Ardan Shekarbi. Därefter medverkade riksdagsledamöter från fyra partier i ett panelsamtal.

Vi fortsätter att följa upp rekommendationer i rapporten och använder rapporten löpande i remissvar, skrivelser och sociala medier.

Vi uppmanar fler organisationer att göra detsamma – att vi använder oss av rapporten som en gemensam grund för att hävda funktionsrätt inom alla politikområden.

FN har ännu inte lämnat besked om när nästa dialog med Sverige kommer att ske. Det är många länder som står i kö till möten med övervakningskommittén. Vi planerar att fortsätta kampanjen för Respekt för rättigheter tills vi har fått besked om när förhört ska ske i Genève. Inspelningarna kan användas för utbildningar och som underlag till fortsatt diskussion om hur fler kan bidra till att stärka människors lika värde och genomföra rättigheter. Alla filmer finns på vår Youtube-kanal.

Vad gör politiker för respekt för rättigheter? – samtal på Internationell funktionsrättsdagen 3 december

Även detta år arrangerade Funktionsrätt Sverige ett webinarium på den internationella funktionsrättsdagen den 3 december. Rubriken löd "Hur går arbetet med Respekt för rättigheter – och vad behöver göras nu?". I 2021 års uppföljningsrapport, som lanserades samma dag, konstaterades en efterlängtd framgång i och med inrättandet av Institutet för mänskliga rättigheter. Men i övrigt är bristerna fortsatt stora. Detta och vad som behöver göras diskuterades på

webinariet med statssekreterare Tobias Lundin Gerdås, människorättsjurist Annika Åkerberg, tillika invald ledamot i styrelsen för institutet, MFD:s generaldirektör Malin Ekman Aldén, verksamhetsledare Olivia Novotny Bill, Antidiskrimineringsbyrån Uppsala (ADU), Daniel Forslund (L), ordförande i Beredningen för digitalisering, SKR samt Lars Jilmstad (M), ledamot i Konstitutionsutskottet. I samband med dagen skickades ett pressmeddelande.

Funktionsrätt Sverige i media

Även detta år har präglats av Corona pandemin. Vi har publicerat 20 pressmeddelanden kring bland annat MR-institutet, socialförsäkringen och bristerna i arbetsmarknadsstödet för personer med funktionsnedsättning.

Elva debattartiklar kring bland annat skola, krisberedskap, hjälpmedel och socialförsäkring har publicerats under året, samtliga i nationell media. Vissa frågor har också uppmärksammats i etermedia, som Sveriges Radios P1.

Vi har också fortsatt arbeta med ytterligare en uppföljning av rapporten "Respekt för rättigheter?".

Våra pressmeddelanden och debattartiklar publiceras också på hemsidan och sprids i sociala medier, främst på Facebook och Twitter, där vi har nära 8 000 egna följare respektive 4000 följare. Våra medlemsförbund har stor betydelse för vårt massmediala genomslag då de sprider vidare våra debattartiklar och pressutskick i sina egna kanaler.

Kongress 2021

I maj 2021 hölls kongressen som på grund av pandemin för första gången var digital. Kongress som fattade beslut om verksamhetens prioriteringar för de kommande två åren.

Kongressen beslutade även om inriktningen inför riksdagsvalet 2022 samt att ha Rätten till jämlik hälsa som ett särskilt fokusområde under kongressperioden. Beslut om stadgerevideringar fattades också vars syfte var att skapa organisatoriska förutsättningar

för att riksnivå och de regionala samt lokala samarbetsorganisationerna kan närma sig varandra.

Fem nya medlemsförbund valdes in. Dessa var Osteoporosförbundet, RG Aktiv Rehabilitering, Riksförbundet för ME-patienter, RLS-Förbundet och Svenska Glaukomförbundet. Till styrelsen valdes två nya ledamöter. De nya styrelseledamöterna Inger Ros och Anders Lago.

PSFunk

SSamarbetet med Public Service, kallat PSfunk, som pågått sedan 2007 genomfördes genom tre kortare digitala möten under första halvåret 2021. SVT, Sveriges Radio och UR bjöd in representanter från funktionsrättsrörelsen för att få inspel på public service roll i några olika frågor. Det första handlade om digitalt utanförskap, det andra om spegling av personer med funktionsnedsättning i samhällskris och det sista om inkluderande rekrytering.”

Internationellt arbete

Redan i mars, presenterade EU-kommissionen den Europeiska funktionsrättsstrategin 2021-2030 och vi tillskrev riksdagen om svenskt ställningstagande. Däremot har vi inte någon direkt koppling till den Europeiska "Disability Platform" som bildades för genomförandet av strategin i alla medlemsländer, där har endast Socialdepartementet en plats för att

representera Sverige. Vi har dock medverkat aktivt när det gäller EU-kommissionens begäran om nya harmoniserade europeiska standarder för tillgänglighet.

FN har särskilt lyft fram Artificiell intelligens, AI, och rättigheter. Vi bidrog med underlag till FN om AI och rättigheter för personer med funktionsnedsättning i november.

Inför det internationella årliga högnivåmötet om genomförande av Agenda 2030 lämnade vi inspel till Sveriges andra frivilliga rapport där arbetet går mycket långsamt och det saknas indikatorer för uppföljning.

Intressepolitiskt arbete

Vårt huvudsakliga uppdrag från medlemsförbunden är att påverka i övergripande politiska frågor som är gemensamma för förbunden. Det intressepolitiska arbetet riktar sig i första hand mot riksdag och regering och tar sin utgångspunkt i funktionsrätten, varje människas rätt att fungera på lika villkor i samhällets alla delar.

En stor del av vårt intressepolitiska arbete består av att bevaka pågående utredningar och att samordna remissyttranden med våra medlemsförbund. De allra flesta frågor har ett funktionsrättsperspektiv, men det är inte alltid som det synliggörs. Vi har ett viktigt uppdrag tillsammans med våra medlemsförbund, att bidra till en konsekvensanalys som utgår från konventionen och rättighetsperspektiv av olika politiska förslag men också att påtala problem och brister som inte uppmärksammats.

Jämlik hälsa och vård efter behov

Jämlik hälsa beslutades som fokusområde på kongressen 2019 och förnyades av kongressen 2021. Funktionsrätt menar att förutsättningar för en god hälsa, utöver en adekvat vård och rehabilitering, även handlar om en inkluderande utbildning, möjlighet till arbete och trygg försörjning.

Under året fördjupades samarbetet med medlemsförbunden genom olika samarbetskluster; kring jämlik hälsa, psykisk hälsa och vuxenhabilitering.

Vårt påverkansarbete fortsatte avseende att ge företrädare för en samlad patienterfarenhet i alla sammanhang där patientperspektivet finns representerat. Under 2021 utvecklade vi en ny strategi för påverkan av SKR genom regelbundna dialoger med nationella kunskapsstyrningssystemet och SKR:s NT-råd (nya terapier) och NTP-råd.

Vad gäller remisser svarade vi på det viktiga betänkandet kring tandhälsa (SOU 2021:8).

Vi menade att av jämlikhetsskäl är det ytterst angeläget att tandvården inordnas i hälso- och sjukvårdens högkostnadsskydd och solidariskt bekostas med offentliga medel. Tillsammans med ett antal av medlemsorganisationerna hade vi en debattartikel i Aftonbladet kring detta.

I det omställningsarbete som pågår inom primärvården redovisade Socialstyrelsen under året ett regeringsuppdrag kring variabler och personalkategorier som bör omfattas av regionernas uppgiftslämnande till ett utvidgat nationellt patientregister. Vi ställde oss positiva till många av de föreslagna uppgifterna, samtidigt som vi kritiserade att Socialstyrelsen ansåg att insamling av PROM-relaterade uppgifter, som utgår från patientens beskrivning av sin hälsa och sina symtom, skulle bli alltför kostnadsdrivande och utgöra en belastning för patienterna. Vi uppmanade därför i vårt remissvar Socialstyrelsen till ett nytt ställningstagande.

Intensivt arbete inom arbetsmarknadsområdet

Försämringar kopplade till Arbetsförmedlingen liksom att långtidsarbetslösheten växt hos målgruppen har intensifierat vårt arbete på området. Problemen har lyfts bland annat på regeringens funktionshinderdelegation.

Under våren tog den samlade funktionsrättsrörelsen fram ett 73-punktsprogram med nödvändiga arbetsmarknadsreformer som överlämnades till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark i juni. Med programmet som grund har ett intensivt samarbete dragits i gång. En arbetsgrupp bestående av representanter från Funktionsrätt Sverige, sammankallande, och förbund som står utanför paraplyet har samarbetat gällande remissvar över "Vissa lagförslag med anledning av en reformerad

arbetsmarknadspolitisk verksamhet" (Ds 2021:27), möte med statssekreterare Roger Mörtvik och planerat webinarier "Hur ska arbets sökande med funktionsnedsättning få stöd inom en reformerad Arbetsförmedling?" som arrangerades 9 mars 2022.

Funktionsrätt Sverige har medverkat med en expert i Kommissionen för jämställda livsinkomster. I februari delrapporterade kommission med ett PM om Arbetsförmedlingens arbete med jämställd arbetsmarknads etablering. Kvinnor med funktionsnedsättning var i fokus. Kommissionen slutrapporterade i februari 2022.

Vi har också arbetat med problem kopplade till Samhall.

**Funktionsrättsrörelsens
73-punktsprogram
för arbetsmarknaden**

Barn, familj och skola

Arbetet med att alla elever ska kunna välja skola har fortsatt. Vi har genomfört ett webinarium med bland andra Raoul Wallenberg Institutet, som tagit fram en rapport där skollagen ställs i relation till funktionsrättskonventionen. Det konstateras att skollagen är diskriminerande då en skola kan tacka nej till en elev med hänvisning till ekonomiska och organisatoriska svårigheter. Vi följde upp med en debattartikel.

Vidare har vi debatterat för att det tas fram nationell frånvarostatistik. Skolverket har därefter sagt att det går, men menar att det inte kan redovisas vilka som är frånvarande och varför.

Besvarade remisser

Professionsprogram för rektorer och lärare. I vårt remissvar betonades vikten av kompetens om elever med funktionsnedsättning i ett skolsammanhang. Nationell plan för trygghet och studiero. Vi avstyrkte förslag om ökade disciplinära möjligheter i skolan. I en debattartikel argumenterade vi för tillgängliga lärmiljöer för att skapa studiero.

Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven. Vi har ställt oss bakom förslag om förbättringar inom elevhälsan och särskolan.

Börja med barnen! Vi har ställt oss bakom förslag om ett nationellt hälso- och sjukvårdsprogram för barn och unga.

Steg framåt för sjukförsäkringen

2020-års arbete för en mänskligare sjukförsäkring har fortsatt. I mars lanserade Funktionsrätt Sverige idéskriften "En socialförsäkring utan trygghet – är det så det ska vara?". Det skedde i samband med ett webinarium, debattartikel och pressmeddelande.

Funktionsrätt Sverige har haft en aktiv dialog med den utredning som sett över sjuk- och aktivitetsersättningen. Vi har i remissvar välkomnat flera förslag, däribland att arbetsförmåga inte ska prövas mot fiktiva arbeten, ett förändrat varaktighetsbegrepp inom sjukersättningen samt förslag som ska underlätta arbete och studier med sjuk- respektive aktivitetsersättning. Vi har ställt oss kritiska till den skyddsregel som ska freda fritids- och ideella aktiviteter. I en debattartikel (februari 2022) har vi lyft att tio timmar är otillräckligt och att individens

demokratiska rättigheter därmed begränsas.

I ett öppet brev har vi uppmanat samtliga riksdagsledamöter att stå bakom förslag om en höjning av garantinivån respektive en utjämning av skatteflyktan mellan de som får sjuk- eller aktivitetsersättning och löntagare/pensionärer. Funktionsrätt Sverige har också arrangerat webinariet "Sjukförsäkringen är oförenlig med Funktionsrättskonventionen – är en ljusning på gång?".

Året har bjudit på en positiv utveckling inom sjukförsäkringen. Efter tryck från bland annat funktionsrättsrörelsen fattades om lättnader i samband med 180-dagarsprövningen. I slutet har också fattats om bland annat en ökad flexibilitet i 356-dagarsprövningen, att skatteflyktan reduceras, att angiven yrkesgrupp förs in i prövningen av arbetsförmågan inom sjukpenningen.

LSS

Mikael Klein var ansvarig för LSS-frågorna på kansliet fram till juni 2021. Diana Chafik tog över frågan i september.

I maj 2021 presenterades förslagen i utredningen "Stärkt rätt till personlig assistans". Vi gick ut med ett pressmeddelande om att vi välkomnar utredningsförslagen i maj 2021.

<https://funktionsratt.se/press-vi-valkomnar-forslagen-fran-starkt-assistans/>

Regeringen meddelade i september att en utredning har fått i uppdrag att göra en översyn av huvudmannaskapet för personlig assistans och utreda frågan om statligt huvudmannaskap.

Huvudmannaskapsutredningen drog igång i slutet av året. Funktionsrätt Sverige har varit med i utredningen genom Diana Chafik.

Under hösten har vi också bildat ett samarbetskluster för att stärka och samla oss kring LSS. Alla tio insatser är inkluderande. arbetet pågått med klustret och utredningen.

Funktionsrätt Sverige har också deltagit i SKR:s nätverk med anledning av pandemin och LSS. Det ska göras en återkoppling om vad som fungerat bra och mindre bra, hur liknande scenarier kan förhindras framöver.

Diana Chafik har också deltagit i IVO:s förarbete inför en tillsyn om förekomsten av otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder på LSS-boenden.

Ett samhälle för alla

Regeringen presenterade en strategi för uppföljning av funktionshinderpolitiken som sträcker sig mellan åren 2021–2031. 28 myndigheter har fått ett särskilt uppdrag att arbeta med strategin och ska stödjas av MFD. Funktionsrättsrörelsen ska aktivt involveras i arbetet.

Vi höll ett webinarium om EU:s tillgänglighetslag och samlade många organisationer i arbetet med att besvara remissen med förslag till svenskt genomförande.

Sverige lämnade sin andra frivilliga rapport till Agenda 2030 med fokus på "Ingen ska lämnas utanför". Vi lämnade en skrivelse för att lyfta att människor med funktionsnedsättning är utanför statistiken och att många halkat efter ekonomiskt och socialt vilket förvärrats under pandemin.

Regeringen utsåg Annika Jyrwall Åkerberg

till styrelseledamot i det oberoende institut för mänskliga rättigheter som ska starta 2022, efter vårt förslag där vi även samlat stöd från flera andra.

I januari arrangerade vi ett rundabordssamtal om digital tillgänglighet i upphandling med företrädare för bland andra EU-kommissionen och Upphandlingsmyndigheten. Vi tog också fram en underlagsrapport.

Vi lämnade inspel till regeringens rapport till FN om Sveriges genomförande av konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

I slutet av året bidrog vi med underlag till en FN-rapport om artificiell intelligens och funktionshinder.

Vi har medverkat i 12 standardiseringsgrupper, bland annat en om personcentrerad vård. Vi har dessutom genomfört en webinarieriserie på samma tema.

Projekt 2021

Funktionsrätt Sverige bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete genom olika projekt. Varje projekt har en koppling till vårt intressepolitiska arbete. De tre pågående projekten har alla stöd från Allmänna Arvsfonden.

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

Projektet har under våren 2021 samlat erfarenheter om den upplevda sexuella hälsan hos personer med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom genom enkätundersökningar och intervjuer. Det utformades även en enkät på lättare svenska, för att möjliggöra högre deltagande. Över 2 000 personer svarade och bidrog med sina erfarenheter. Kartläggningen är en av de största som gjorts i Sverige i frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Dessutom erbjöds personer att själva formulera och skicka sina berättelser om sex, relationer och kroppen till oss i valfritt medium.

I juni presenterades den fysiska rapporten "Vill du ligga med mig då? - en kartläggning om sexuell hälsa hos personer med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom". Lanseringen fick medialt utrymme i flertalet dagstidningar över hela Sverige. Resultatet och sammanställningen visar fyra fokusområden som är högt prioriterade för målgruppen: 1) Bryta avsexualiseringen och visa lusten, 2) föräldraskap, 3) frihet från våld, och 4) lagstiftning och policys påverkan på sexualiteten.

Under hösten utvecklades dessa i samtal med både skyldighets- och rättighetsbärare. Rapporten följdes upp med både interna och externa föreläsningar samt ett webinarium tillsammans med forskaren Julia Bahner från Lunds universitet, som studerar ett närliggande område.

Funktionsrättsbyrån

Funktionsrättsbyrån är ett efterlängtat projekt som, med stöd från Arvsfonden under tre år, ska bygga upp en verksamhet för att stärka vuxna med funktionsnedsättning att de kan tillvarata sina rättigheter. Genom att samla kunskap från rättighetsbärare som möter funktionshinder ska Funktionsrättsbyrån bidra till strukturförändring i samhället. Projektet startade 20 september 2021.

Under försommaren 2021 påbörjades rekrytering av medarbetare. Hösten ägnades främst åt att lägga grunden för rådgivningen; beskriva ramarna för rådgivningen, se till att personuppgifter behandlas på ett säkert sätt, planera för att ta emot praktikanter, bygga nätverk för förankring och utbyte av erfarenheter.

Projektets mål och delmål

Under projektet tar Funktionsrätt Sverige ett första steg till en etablerad och rikstäckande Funktionsrättsbyrå, som erbjuder rådgivning till individer via telefon, webb och mejl.

- En handbok med metod för rådgivningen
- En rättighetsdatabas för ökad kunskap om behov
- En utbildning för praktikanter och rättsombud
- En finansieringsplan för en fristående organisation

Aktuell information om projektet finns på funktionsrattsbyran.se Där finns också länk till ett inspelat webinarium från oktober 2021.

Eupati Sverige - en delaktig patient

EUPATI Sverige - en delaktig patient är ett treårigt projekt med stöd från Allmänna arvsfonden, som startade i september 2021. Projektet drivs av Funktionsrätt Sverige och samverkar med EUPATI Foundation.

EUPATI syftar till att öka patienters kunskap om och engagemang inom läkemedelsutveckling och behandling, medicinteknik och hälsoekonomiska prövningar. Målet är att utbildade patienter ska kunna föra dialog med industri, akademi och myndigheter på nationell och europeisk nivå. Projektets långsiktiga vision är att bidra till god och jämlik hälsa.

EUPATI Sverige ska etablera en nationell plattform för att möjliggöra samverkan inom läkemedelsforskning och utveckling i Sverige.

Dessutom ska EUPATI:s utbildningar vidareutvecklas för att passa svenska förhållanden.

Under hösten 2021 har närmare ett 40-tal möten hållits med patient- och brukarföreningar, och representanter för industri, myndigheter och akademi. Vi har även hållit ett webinarium <https://www.youtube.com/watch?v=GA4np1fEBcw>.

Genom dessa möten har vi skapat oss en bild om nuläget, behov, förväntningar och möjliga samarbetspartners.

Projektet pågår till och med hösten 2024 och avsikten är att EUPATI Sverige ska leva vidare efter projektets slut.

Projekt som har avslutats under året

Rätt från början

Projektet Rätt från början har pågått under 2019–2022. Syfte och mål med projektet har varit ett kunskapsprojekt om universell utformning. Projektet hade fem delmål: Intressentanalys, kartläggning, utbildningsmaterial, processtöd och spridning.

Under året 2021 slutfördes projektet. Materialet som utbildningsmaterialet och processtödet färdigställdes under året. Projektet genomförde en intensiv spridning av materialet genom att medverka på diverse olika webinarier och konferenser. Projektet skrev även debattartiklar och via sociala medier. Vid avslutningsveckan i december 2021 genomförde projektet fem webinarier med olika ämnen och med gäster som

medverkade i öppna samtal utifrån universell utformning.

Projektet utförde även större aktiviteter som en cirkledarutbildning (i två omgångar) i samverkan med ABF. Cirkledarutbildningen baserades på studiematerial och cirkledarmaterial som tagits fram av projektet. I samverkan med Certec arrangerade Rätt från början även en särskilt utformad projektdag med deltagare från företag, medlemsförbund och andra organisationer i civilsamhället.

Projektet har nått ut till över 10 000 personer i de primära målgrupperna och ca 250 personer prenumererade på nyhetsbrevet. Projektets hemsida besöktes drygt 13 000 gånger under 2021. Projektet medverkade under året på MR-dagarna, Barnrättsdagarna, länsstyrelsekonferenser och andra externa events.

Projekt UUA

Projektet om universellt utformade arbetsplatser, UUA, finansieras av Europeiska socialfonden och leds av Akademikerförbundet SSR. Det första projektet startade 2018 i samarbete med Funktionsrätt Sverige, Vasakronan, Sveriges Företagshälsor, Swedavia och Ranstad. Projektet planeras att avslutas sista januari 2022 och kommer därefter att vara en ideell medlemsförening. Syftet med föreningen kommer i likhet med projektet att vara fördjupa kunskapen om hur arbetsplatser kan utformas för att passa flera.

Föreningens framtida intäktskällor kommer främst att vara medlemsavgifter och intäkter från utbildningar om hur arbetsplatser ska vara med inkluderande, arbeta för ett attraktivt arbetsliv med arbetsplatser som speglar vårt samhälle. Funktionsrätt Sverige har en plats i Föreningen UUA:s styrelse.

Kansliet

Funktionsrätt Sveriges styrelse har ett kansli till sitt förfogande. Vid årets slut arbetade 17 personer på kansliet. Åtta tillsvidareanställda medarbetare, sju på heltid och en på deltid samt 9 projektanställda.

Kansliet leds av en generalsekreterare och är organiserat med fokus på det intressepolitiska uppdraget samt kommunikation om detta.

I projektet Rätt från början arbetade vid årsskiftet två personer. I projektet

Min sexualitet - min rätt som vi driver tillsammans med RFSU arbetade vid årsskiftet två personer på RFSU och en person på Funktionsrätt Sverige och en hade anställts och ska börja i januari 2022. I enheten finns också en webbansvarig medarbetare på deltid och en personal som har en delad tjänst med lika delar som kommunikatör och projektanställning. Funktionsrättsbyrån hade vid årsskiftet 4 anställda och EUPATI Sverige 2 med en tredje som börjar i januari 2022.

Samråd med myndigheter

Hos en rad myndigheter och andra aktörer har vi formella samråd. Under 2021 representerade drygt 220 personer Funktionsrätt Sverige i omkring 80 olika samråd. Genom samråden kan våra representanter föra in viktiga funktionsrättsperspektiv från Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund, bevaka och tillvarata intresset för samtliga förbundsmedlemmar. Samråden är en

viktig arena för oss att både uppmuntra och följa att regeringen och dess myndigheter efterlever funktionsrättskonventionen. Vid operativa strategier eller beslut arbetar vi för att regeringen och myndigheterna har en konsekvensanalys som utgår från konventionen och rättighetsperspektiv. Vi har också en standardiseringsverksamhet med stöd från Konsumentverket där vi deltar i 10 kommittéer.

Regeringens funktionshinderdelegation

Dialogen med regeringen sker till stor del i regeringens funktionshindersdelegation som hålls fyra gånger per år. Delegationen leds av socialminister Lena Hallengren och har oftast en eller flera andra ministrar som gäster. Vid

sidan om dessa formaliserade möten, har vi en direktdialog med enskilda ministrar i regeringen kring enstaka frågor.

Funktionsrätt Sveriges förtroendevalda 2021

Styrelse vald på kongressen 20 maj 2021

Elisabeth Wallenius, ordförande

Marie Sten, ILCO Tarm-, uro- och stomiförbundet, vice ordförande

Jimmie Trevett, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH),
andre vice ordförande

Maritha Sedvallson, Astma- och Allergiförbundet

Inger Ros, Riksförbundet HjärtLung

Lotta Håkansson, Reumatikerförbundet

Marina Carlsson, Personskadeförbundet RTP

Veronica Magnusson Hallberg, Svenska Downföreningen

Anders Lago, FUB, För barn, unga och vuxna med
utvecklingsstörning

Revisorer, förtroendevalda

Christina Boman-Karlsson, Schizofreniförbundet

Håkan Jarmar, RSMH

Ersättare

Björn Nilsson, Njurförbundet

Revisor, auktkoriserad

Mats Blomgren

Valberedning

Lars Berge-Kleber, Afasiförbundet, sammankallande

Anki Sandberg, Riksförbundet Attention

Håkan Hedman, Njurförbundet

Jan-Olof Forsén, RSMH

Arvodeskommitté

Lars Berge-Kleber, Afasiförbundet, sammankallande

Håkan Jarmar, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)

Ulla Adolfsson, Autism och Asperförbundet

Styrelsen har under året haft 7 protokollförda möten.

Ordförandemöten

Under Coronapandemin har alla fysiska möten fått ställas in, så även våra ordförandemöten, där våra medlemsförbunds ordföranden samlas. Sedan sommaren 2020 har vi träffats en gång i månaden till mer informella ordförandemöten. Ordförandemötena är ett sorts rådsmöten där såväl dagsaktuella intressepolitiska frågor som mer visionära policyfrågor diskuteras.

Mötena har varit välbesökta och uppskattade och utgör ett viktigt samtalsforum för att hitta nya, fördjupande och regelbundet återkommande arbetsformer i våra gemensamma frågor.

Tillsammans med det ordinarie ordförandemötet under oktober och de åtta informella ordförandemötena hölls 9 ordförandemöten under 2021.

Avlämnade remissvar under 2021

Vårt remissarbete är en viktig del av vårt löpande intressepolitiska arbete. Funktionsrätt Sverige ombeds ofta lämna yttranden kring olika utredningar och lagförslag från regeringen, men också kring föreskrifter, vägledningar och andra dokument från olika myndigheter. Endast ett fåtal av de remisser vi får in har vi möjlighet att lämna synpunkter på, därför sker en rätt hård prioritering av vilka vi ska besvara. Under 2021 tog vi emot totalt 87 remisser varav vi lämnade yttranden på 13 stycken.

Under 2021 har vi vid ett flertal tillfällen bjudit in utredare till digitala förbundsmöten, både nytillsatta utredare och utredningar som avslutat sina uppdrag och lämnat förslag till regeringen. Vår ambition har varit att skapa mötesforum framförallt med nytillsatta och pågående utredningar i syfte att påverka tidigare i processen än vid den efterföljande remisshanteringen.

Februari

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47

April

En gemensam angelägenhet SOU 2020:46

Genomförande av Balansdirektivet – balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare, SOU 2020:81

Maj

Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området SOU 2020:79

Juli

Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd – och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning SOU 2021:11

Augusti

När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa SOU 2021:8

September

Nationell plan för trygghet och studiero Ds 2021:13

Oktober

Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga SOU 2021:34

Tillgänglighetsdirektivet SOU 2021:44

November

Remiss av promemoria Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare U2021/0337

Boverkets rapport Ansvaret för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet Ds 2021:27

December

Nationell insamling av registeruppgifter från primärvården

Avgivna skrivelser under 2021

Februari

Skrivelse till Lena Hallengren, Behovet av en förbättrad statlig styrning på hjälpmedelsområdet, Funktionsrätt Sverige och HRF

Skrivelse om kompetensrådet vid Socialstyrelsen

Mars

Synpunkter till Myndigheten för press, radio och TV. Tillgängliga medier inför nya beslut 2021

Funktionsrätt Sveriges bidrag till Agenda 2030 inför FN:s politiska högnivåforum HLPF 2021

Uppföljande skrivelse till Matilda Ernkrans med frågor efter Funktionshinderdelegationen om högre utbildning och forskning

Uppföljande skrivelse till Anders Ygerman med frågor efter Funktionshinderdelegation om digitaliseringspolitiken

Skrivelse till Elin Almqvist angående dialog om styrning och uppföljning av Funktionsrättspolitikerna

April

Funktionsrätt Sverige om EU funktionsrättsstrategi 2021

Synpunkter till EU-kommissionen om att utöka skydd mot hatbrott

Funktionsrätt Sverige synpunkter om 2020 års valutredning april 2021

Maj

Särskilt yttrande över betänkandet om Genomförande av tillgänglighetsdirektivet i Sverige 20210507

Synpunkter till MPRT nytt beslut om tillgänglighet maj 2021

juni

Funktionsrätt Sverige medskick till Utredningen om inrättande av ett Institut för mänskliga rättigheter juni 2021

Juli

Funktionsrätt Sverige Förslag till styrelsen i Institutet för mänskliga rättigheter

Oktober

Funktionsrätt Sverige angående Sveriges 7e rapport till FN om ICESCR

November

Contribution Special Rapporteur Rights of persons with disabilities AI_November 2021.pdf

Funktionsrätt Sveriges 50 medlemsförbund

Afasiförbundet

Astma- och Allergiförbundet

Autism- och Aspergerförbundet

Blodcancerförbundet (BLC)

Bröstcancerförbundet

Diabetesförbundet

Dyslexiförbundet

Elöverkänsligas Riksförbund

Fibromyalgiförbundet (FF)

Föräldraföreningen för Dyslektiska Barn

FUB För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

Förbundet Blödarsjuka i Sverige (FBIS)

Hiv-Sverige

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

Hjärtebarnsfonden

Huvudvärksförbundet

Mag- och tarmförbundet

Mun- & Halscancerförbundet (MHCF)

Narkolepsiföreningen

Neuro

Njurförbundet

Osteoporosförbundet

ParkinsonFörbundet

Personskadeförbundet RTP

Primär immunbrist organisationen (PIO)

Prostatacancerförbundet

Psoriasisförbundet
Reumatikerförbundet
RG Aktiv Rehabilitering
Riksförbundet Attention
Riksförbundet Balans
Riksförbundet Cystisk Fibros (RfCF)
Riksförbundet DHB
Riksförbundet för ME-patienter
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)
Riksförbundet HjärtLung
Riksförbundet Sällsynta diagnoser
Riksföreningen Grunden
RLS-Förbundet
Schizofreniförbundet
Stammingsförbundet
STROKE-Riksförbundet
Svenska Celiakiförbundet (SCF)
Svenska Downföreningen
Svenska Epilepsiförbundet (SEF)
Svenska Glaukomförbundet
Svenska OCD-förbundet
Tandhälsförbundet (TF)
Tarm-, uro- och stomiförbundet, ILCO
Ångestförbundet ÅSS

Funktionsrätt Sverige utgörs av 50 funktionsrättsförbund, som slutit sig samman för att agera med samlad kraft. Tillsammans representerar Funktionsrätt Sverige cirka 400 000 medlemmar.

Funktionsrätt Sverige, Box 1386, 172 27 Sundbyberg
www.funktionsratt.se